

7. Odpoveď ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky A. Doležala na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky O. Dostála podanú 3. decembra 2021 vo veci nedostatočného financovania reálnych nákladov preneseného výkonu štátnej správy zo strany štátu

ANDREJ DOLEŽAL
minister dopravy a výstavby
Slovenskej republiky

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 11 -01- 2022		
Číslo spisu: PREDS-320-1/2021		
Listy: 4/-	Prílohy: 0/-	
RZ	ZH	LU

Bratislava 3. januára 2022
Číslo: 07096/2022/SRF/00298-M
Stupeň dôvernosti: verejné

Vážený pán poslanec,

listom č. PREDS-320/2021 zo dňa 2. decembra 2021 ste zaslali interpeláciu vo veci nedostatočného financovania reálnych nákladov preneseného výkonu štátnej správy, pričom ako príklad ste uvádzali najmä poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu na úseku stavebného poriadku a bývania, na ktorý je zameraná aj odpoveď nižšie uvedená.

Interpelovali ste ma s nasledovnými otázkami:

1. Na základe čoho boli v minulosti v rámci decentralizácie verejnej správy určené sumy vo výnosoch resp. opatreniach ministerstva, ktoré slúžia na dotovanie preneseného výkonu štátnej správy na jednotlivých úsekoch v pôsobnosti ministerstva samosprávam?
2. Disponuje ministerstvo nejakými v minulosti realizovanými auditmi, ktoré svojho času preukazovali, že nastavené dotácie na prenesený výkon štátnej správy na jednotlivých úsekoch v pôsobnosti ministerstva boli za minulých vlád dostatočné? Ak áno, môžete ich zverejniť?
3. Uvedomuje si ministerstvo, že dotovanie preneseného výkonu štátnej správy na jednotlivých úsekoch v pôsobnosti ministerstva (a rovnako aj iných ministerstiev), sa javí na základe reálnych nákladov samospráv ako hrubo nedostatočné a štát neuhrádza náklady, ktoré by podľa čl. 71 ústavy hradiť mal? Ak áno, ako a kedy chce ministerstvo túto situáciu riešiť?

V nadväznosti na uvedené Vám zasielame odpovede na položené otázky.

K otázke č. 1 uvádzame nasledovné:

- jedným z dôvodov pre inštitucionálne oddelenie výkonu štátnej správy a výkonu územnej samosprávy a pre pokračovanie procesu decentralizácie zodpovedností za zabezpečovanie verejných služieb zo štátnej správy na územnú samosprávu, ktoré vláda SR schválila v auguste 1999 uznesením č. 695/1999 k stratégii reformy verejnej správy, bola aj potreba znižovania výdavkov na verejnú správu,

- koncepciu decentralizácie a modernizácie verejnej správy schválila vláda SR 11. apríla 2000 (uznesením č. 230/2000),
- Ministerstvo financií SR následne pripravilo Východiská financovania verejnej správy v súlade s koncepciou decentralizácie a modernizácie verejnej správy,
- presun kompetencií prebiehal v súlade so zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých kompetencií z orgánov štátu na obce a vyššie územné celky, a mal byť uskutočnený v 4 etapách, v rokoch 2002 až 2004,
- postupný prechod kompetencií od roku 2002, vo viacerých prípadoch uprostred rozpočtového roku, neumožnil zvoliť iný mechanizmus ako účelovú dotáciu (tzv. decentralizačná dotácia), ktorou sa po presune úlohy presunuli príslušné finančné prostriedky z rozpočtovej kapitoly príslušného ústredného orgánu.
- Od počiatku bol tento systém považovaný za prechodné riešenie na roky 2002 a 2003. Od 1. 1. 2004 mal nadobudnúť účinnosť nový zákon o podielových daniach v systéme financovania územných samospráv, sledujúci posilnenie autonómnosti a stability financovania samosprávnych pôsobností obcí a vyšších územných celkov. Príprava komplexnej daňovej reformy, ktorej výstupy (najmä zmena štruktúry a sadzieb dani výrazne ovplyvňujú spôsob financovania samosprávy) mali vstúpiť do platnosti od 1. januára 2004 a zámer vlády SR pokračovať v decentralizácii ďalších kompetencií, si vyžiadala rozložiť zmenu financovania samosprávy do rokov 2004 a 2005.

Zásadná zmena systému financovania v rámci preneseného výkonu štátnej správy nebola realizovaná. V súčasnosti je suma, ktorú štát v zastúpení MDV SR poskytuje obci na činnosť na úseku stavebného poriadku a bývania, poskytovaná na základe Opatrenia Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky z 13. novembra 2019 č. 30153/2019/SRF/93297-M (oznámenie č. 392/2019 Z. z.), ktorým sa mení výnos Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky z 21. decembra 2010 č. 20786/2010-SRVS/z.54145-M o poskytovaní dotácií zo štátneho rozpočtu obciam na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy na úseku stavebného poriadku a bývania v znení Opatrenia Ministerstva dopravy a výstavby Slovenskej republiky zo 16. marca 2018 č. 06484/2018/SRF/21012-M (oznámenie č. 84/2018 Z. z.).

MDV SR na základe uvedeného poskytuje finančné prostriedky obciam ako bežné transfery, ktoré môže obec použiť na úhradu výdavkov súvisiacich s účelom zabezpečenia preneseného výkonu štátnej správy.

MDV SR nestanovuje limity počtu zamestnancov a ani nedisponuje informáciou o počtoch zamestnancov, ktorí vykonávajú úlohy preneseného výkonu štátnej správy, nakoľko ide o zamestnancov obcí a nie zamestnancov MDV SR.

Súčasne, na druhej strane treba tiež uviesť, že ani obce neposkytujú MDV SR napr. údaje o dosiahnutých príjmoch, o ich štruktúre v súvislosti s výkonom činností preneseného výkonu štátnej správy, čo je aj podrobnejšie uvedené aj v rámci vypracovaného návrhu zákona o výstavbe, a to v časti Analýza vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu na str. 4 v časti 2.2.4. (viď <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2019/247>).

K otázke č. 2 a č. 3 uvádzame nasledovné:

Dokončenie procesu decentralizácie a systému financovania preneseného výkonu štátnej správy na obce je podmienené vyriešením problému veľkostnej štruktúry obcí. Navrhovaná cesta diferenciacie prenosu kompetencií v závislosti od veľkosti obce by bola v rozpore so zákonom SNR č.369/90 Zb., o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, pretože by viedla k obmedzovaniu práv občanov malých obcí. Rovnako nepriechodné je aj možné administratívne rozhodnutie o zlúčení obcí do optimálnych municipalít, pretože obce, ktoré získali zákonom reálnu právnu a ekonomickú suverenitu sa jej nechcú vzdať. Akýkoľvek takýto administratívny zásah by narušil proces demokratizácie na Slovensku.

Niekoľko rokov prebiehajúca diskusia o optimálnej veľkosti obce pre správu decentralizovaných kompetencií na Slovensku vyústila do úvahy o vzniku tzv. miestnej správnej jednotky, pričom názor na jej veľkosť sa neustále líšil. Pohybuje sa od 3000 obyvateľov, až po vytvorenie cca 270 takýchto jednotiek t. j. s priemerne 20 000 obyvateľmi.

MDV SR priebežne vyhodnocuje výkon prenesených kompetencií na úseku stavebného poriadku a priebežne sa snaží zmenou legislatívy o úpravu súčasného stavu. Naposledy MDV SR analyzovalo situáciu v súvislosti s prípravou podkladov pre nový zákon o výstavbe v roku 2019 aj s návrhom na nový systém financovania stavebných úradov, ktorý sa do pléna NR SR nikdy nedostal.

Predmetný návrh zákona o výstavbe je prístupný na <https://www.slovlex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2019/247>, v rámci ktorého je v samostatných častiach uvedený návrh zákona, spolu s povinnými prílohami, ktoré sú jeho súčasťou, vrátane vypracovanej časti Doložka vplyvov s uvedením podrobných komentárov.

Čo sa týka Vašej otázky k realizovaným auditom, MDV SR samostatne vypracovanými auditmi nedisponuje. MDV SR v roku 2014 predkladalo Ministerstvu vnútra SR revidované a aktualizované úlohy z prílohy k uzneseniu vlády SR č. 52 z 19. januára 2010, a to v súvislosti

s plnením úloh z uznesení vlády SR č. 226 zo 14. mája 2021, ktoré bolo prijaté k Súhrnnému auditu výkonu kompetencií verejnej správy – segmentu územnej samosprávy a návrhu na zabezpečenie kompetencií verejnej správy.

Údaje z uvedeného dokumentu sa uvádzajú aj návrhu zákona o výstavbe v rámci Analýzy vplyvov na rozpočet verejnej správy, na zamestnanosť vo verejnej správe a financovanie návrhu na str. 4 v časti 2.2.4.

MDV SR nedisponuje údajmi o počte a ani o alokácii zamestnancov, ktorí vykonávajú úlohy preneseného výkonu štátnej správy, a to ani kumulatívne, nieto v členení podľa jednotlivých úsekov, nakoľko ide o zamestnancov obcí, pričom títo nezriedka vykonávajú aj kumulované činnosti.

Súčasne Vám odporúčame, aby ste sa prípadne obrátili aj na Ministerstvo financií SR, ktoré tiež disponuje údajmi za oblasť výdavkov týkajúcich sa preneseného výkonu štátnej správy, nakoľko z jeho úrovne sú stanovené príslušné limity výdavkov.

S pozdravom

Vážený pán
Ondrej Dostál
poslanec
Národná rada SR
Bratislava

Na vedomie:
Boris Kollár
predseda
Národná rada SR
Bratislava